

De rösträttslöses katekes.

Frågor och svar rörande den allmänna rösträtten.

1. Hvad är rösträtt?

Rösträtt är rättigheten att antingen själf deltaga i förhandlingar och beslut om samfilda angelägenheter eller att deltaga i valet af ombud (representanter), som bestämma om sådana angelägenheter.

2. Hvad menas med allmän rösträtt?

Därmed förstås merändels rösträtt i statens eller kommunens angelägenheter för hvarje myndig, välfräjdad och själf försörjd man.

3. Hvad menas med politisk rösträtt?

Därmed menas rösträtt i statens (hela samhällets) angelägenheter d. v. s. rätt att välja representanter till den lagstiftande och skattebeviljande riksförsamlingen, eller när denna är delad på två kamrar, valrätt till den andra s. k. folkvalda kammaren.

4. Hvad menas med kommunal rösträtt?

Därmed menas rätt att deltaga i besluten om kommunens (församlingens, socknens) angelägenheter och i valen af dess förtroendemän.

5. Är den kommunala rösträtten hos oss allmän? Nej.

6. Hvad erfordras då för att i vårt land äga kommunal rösträtt?

Man måste:

1) vara *svensk undersåte*;

2) vara *myndig*;

3) vara *välfräjdad*;

4) vara *personligen skattskyldig* till kommunen, hvilket förutsätter att man *antingen* skall äga fast egendom, taxerad till minst 100 kr., eller en årlig inkomst af minst 500 kr., eller (inom landskommuner) arrendera en jordbruksfastighet, taxerad till minst 100 kr.

5) ej hafva för obetalda kommunalutskylder;

6) ej stå under konkurs.

7. Är den politiska rösträtten i vårt land allmän? Nej.

8. Hvad erfordras då för att hos oss äga politisk rösträtt?

Man måste

1) uppfylla alla de nyssnämnda villkoren för kommunal rösträtt, men dessutom

2) vara af manligt kön;

3) vara bosatt (mantalsskrifven) inom den kommun, där rösträtten skall utöfvas; samt

4) nå öfver det politiska »streckets», d. v. s. antingen äga

fast egendom, taxerad till minst 1,000 kr., eller arrendera *för lifstid eller minst 5 år* jordbruksfastighet, taxerad till minst 6,000 kr., eller hafva en årlig inkomst, upptaxerad till minst 800 kr.

9. Är det många, som äga politisk rösträtt i Sverige?

Nej, endast 300,000 af landets omkring 1,250,000 myndige män, eller ungefär blott *en på fyra* af dem.

10. Äro flere politiskt röstberättigade i andra land?
Ja, i de flesta europeiska land.

11. Är den politiska rösträtten allmän i dessa land?

Ja, i flertalet af dem är den antingen allmän eller åtminstone så utsträckt att omkring $\frac{2}{3}$ (*två på tre*) af de myndige männen äro röstberättigade.

12. Hvilka land är det?

Frankrike, Tyskland, England, Belgien, Schweiz, Grekland, Spanien, Portugal och Danmark — alltså vår världsdels flesta och främsta land.

13. Fins något europeiskt land med så inskränkt politisk rösträtt som Sverige?

Ja, Ungern (samt Ryssland och Turkiet).

14. Hvarför har Sverige så inskränkt politisk rösträtt?

Förmåligast därför, att de talrika politiskt rösträttslösa ännu inte med tillräckligt eftertryck fordrat statsborgerliga rättigheter.

15. Ha de rätt att framställa en sådan fordran?
Ja.

16. Hvarpå kunna de då grunda sina anspråk?

Jo, de bidraga genom sitt arbete minst lika mycket till folkets uppehälle som de nu röstberättigade; de bidraga såsom värnpliktige minst lika mycket — ja mer till nationens bestånd mot yttre fiender; de bidraga med sina skatter minst lika mycket — ja mer till statsvärsamhetens underhåll; och de ha erhållit samma medborgerliga bildningsmått som det alldeles öfvervägande flertalet af de nu röstberättigade.

17. Skatta verkligen de rösträttslösa lika mycket till staten som de röstberättigade?

Jo, inte blott lika mycket utan mycket mer i förhållande till sina inkomster, fastän de flesta af dem inte veta om det. Genom den tull staten lagt på nästan alla deras förnödenheter (kläder, föda, kaffe, socker, tobak o. s. v.) fräntagas dem i själfva värdet fastän i osynlig måtto långt större belopp än de skulle få betala, om all skatt utginge direkt och efter hvars och ens inkomst. Då t. ex. socker, på hvilket tullen utgör omkring halfva priset, ofta förbrukas i lika stor mängd inom en familj, hvars försörjare har 500 krs inkomst, som i en, hvars försörjare tjänar exempelvis 2,000 kr., så få ju båda familjefäderna betala *lika stor skatt på denna artikel* (och lika så på flera andra), medan, om skatten toges direkt, den senare skulle få betala *fyra gånger mer* än den förre.

18. Äro dock inte Sverges rösträttslösa omogna för politiska rättigheter?

De ha ju åtnjutit den allmänna folkskoleundervisningen — när hemmansägarna blefvo politiskt röstberättigade, kunde en stor, ja kanske den största delen af dem inte ens läsa innantill.

19. Men sakna inte de flesta af de rösträttslösa håg och tillfälle att sätta sig in i politiska frågor?

Tillfälle lära väl de allra flesta af dem äga, lika väl som de röstberättigade, om de blott begagna det. Och hägen att begagna det, hvilken mest beror på skaplynn och visst inte på förmögenhetsställningen, torde redan nu en stor del af de rösträttslösa ha i lika hög grad som flertalet af de röstberättigade; och de andra skulle säkert få den lika väl som dessa, så fort de finge det väckande medvetandet om, att de ha samma rättigheter i sitt land som dess öfriga söner, och inte längre utgöra dess styfbar som nu.

20. Nå, men kan man väl hos de rösträttslösa antaga samma omdömesförmåga i dylika frågor som hos de röstberättigade?

Hvarför inte? I politiska ting är det sunda omdömet, det naturliga förståndet af större betydelse än något annat. När bondemän, som knappt gått i någon skola, blifvit vida större politiker än magnater och höglärde, hvarför skulle inte arbetare kunna bli det? När en man, som börjat sin bana som grufarbetare, kunnat få plats i Englands regering, så ådagalägger detta exempel, att den naturliga begåfningen är det viktigaste villkoret för politisk duglighet, och begåfningen är som bekant oberoende af alla klasskillnader.

21. Ja, men skulle inte ändå de rösträttslösa, som äro svagare ekonomiskt ställda, i följd däraf bli mer osjälfständiga, mera lättledde af agitatorer än de nu röstberättigade?

Liksom omdöme och begåfning öfver hufvud är också sjelfständigheten en karaktärsägenskap, som fins eller fattas i alla klasser tämligen oberoende af deras förmögenhetsställning. Den rike har i sin fäfånga (sträfvån efter fina bekanskap, förtroendepdrag, ordnar o. s. v.) en lika stor äggelse till osjälfständighet, som den fattige har i sin ekonomi. Och för öfrigt äro personer med större inkomster minst lika rädda att mista dem som personer med mindre att mista sina. Osjälfständigheten är lika stor i öfverklassen som i underklassen, fastän en hop stormän, som lydigt följa sina ledare, *kallas* för sjelfständiga i den konservativa pressen och arbetarne samtidigt få heta den lättledde massan, oakadt det nästan aldrig lyckats att leda den i någon annan riktning än dit den själf vill.

22. Visa inte ändå andra lands exempel, att den allmänna rösträtten är fördärfelig?

Det skulle förstas vara Nordamerika och Frankrike som de reaktionära ständigt köra med. Men deras resonemang är förfärligt ytligt. Amerika är den vilja konkurrensens land; att skapa förmögenhet blir där lifvets hela mål, dollarn är enväldsherre öfver alla. I ett sådant land är det nästan naturligt att så godt som allting skall fås och afstås för

pångar. Är det då underligt, när man till på köpet ger medborgarrätt åt alla möjliga tvetydiga lycksökare, som strömma öfver dit från alla Europas land, är det underligt om äfven röstsedeln blir en handelsvara? Men har den allmänna rösträtten orsakat detta? De som noga känna förhållandena säga, att tillståndet skulle vara vida värre utan den allmänna rösträtten och att det just är, tack vare den allmänna rösträtten, det amerikanska samhället är stadt i en fortgående utveckling till ett bättre. Och Frankrike — ja det har haft sin Panamaskandal, som ådagalagt att en hop deputerade tagit mutor. Men man glömmar, att liknande bestickningar förekommit i Frankrike i än högre grad under perioder, då det *inte* haft allmän utan ytterst inskränkt rösträtt — ja att de förekomma *än i dag* i vida större omfattning inom Italiens deputeradekammare, som är bygd på en »streckad» rösträtt, föga vidsträcktare än Sverges, medan däremot en hel del land (Tyskland, Schweiz, England, Danmark) med allmän eller i det närmaste allmän rösträtt inte veta af någon mutbarhet inom sina riksdagar, åtminstone inte mer än inom andra land med mycket höga rösträttsstreck. — När det alltså *dels* fins eller funnits land med inskränkt rösträtt, som ha eller haft bestickliga riksförsamlingar (tänk blott på Sverges riksdag under — frihetstiden) och *dels* å andra sidan fins flere land *med* allmän eller i det närmaste allmän rösträtt, men *utan* mutbar representation, så är påståendet att allmän rösträtt skapar korruption ungefär jämförligt med det gamla väderleksmärket, att »julen braskar, om Anders slaskar», hvilket mången tror på, men som vetenskapligt bevisats slå fel lika många gånger som det slår in.

23. Skulle då rösträtten verkligt vara till så stor nytta för de nu rösträttslöse?

Ja, att den är af ganska stor betydelse, det kan man redan sluta sig till däraf, att de som nu äga den äro så afundsjuka om att få behålla den ensamma. Då riksdagen har hufvudparten af lagstiftningsmakten och all skattebevilningsrätt för landets räkning i sin hand, samt äfter hand får allt större inflytande på hela den politiska ledningen, så är det ju klart, att de befolkningslager, som välja representanterna i denna riksdag, skola få sina inträsen vida bättre tillgodosedde än de som sakna valrätt. Det förut berörda förhållandet med skatternas orättvisa fördelning är ett exempel därpå, och andra skulle lätt kunna anföras. De lägre folklagren kunna aldrig hoppas att komma till någon verklig social likställighet med de högre, så länge de — liksom slafvarne i Grekland och Rom — stå utan medborgerliga rättigheter.

24. Hur skola de då kunna komma i besittning af dessa rättigheter?

Genom att enigt sluta sig tillsammans och outröttligt kräfvat sin rätt. Inse de fullt hvad denna rätt betyder och fordra de allvarligt att få den, så skall det maktbesittande fåtalet omsider finna att det inte går an att säga nej, ty de många äro dock, så snart de lärt sig att hålla ihop, äfven de mäktigaste.